

vető esztendőök felelőtlen és könnyelmű párt-harcaiban, a győzelem és a hatalom gondatlanságában a francia külpolitika belső rendszerének éppen ez az értékes alapgondolata ment veszendőbe, a külügyminisztérium is bele került a párt harcok forgatagába, küzdő tere lett a szembenálló politikai csoportok hatalmi törekvéseinek. Így történt meg azután, hogy a régi nagy tradíciókból a szellem elszűnt és nem maradt meg belőle más, mint a bürokrácia merev csontrendszere hús, vér és lélek nélkül.

A Pétain Kormány első feladatai közé sorolta ezért a külügyminisztérium újjászervezését, az elmúmiásodott rendszernek vérátömlesztés útján való felfrissítését, az öncélú párt-bürokrácia megdöntését. Ezt csak azzal a kivételes hatalommal érhetette el, amelyet Pétain tekintélyuralma kölcsönzött. A külügyminiszter javaslatára ugyanis Pétain marsall rendeletben szüntette meg a külügyminisztérium eddigi szolgálati szabályzatát és csak így vált lehetségessé a tömeges nyugdíjazás, fiatal megbízható erők soron kívüli előléptetése, alkalmatlan, vagy az új rezsim szempontjából nem kívánatos elemeknek a szolgálatból való kiküszöbölése.

A francia diplomácia felelőssége

Hogy mindaz, amit az előbb a francia külügyi szolgálat érelmeszesedéséről, a bürokrácia zsákutcában való megfenekléséről mondtunk, nem egyéni vélemény, hanem nagyon is hozzáértő, felelősségtől áthatott francia köröknek is a véleménye, azt leginkább bizonyítja az egyik legsúlyosabb szavú, az előkelően régi francia folyóiratnak, a „Revue des Deux Mondes”-nak egyik legutóbbi cikke, amelyben Pierre Bernus felveti azt a kérdést, mennyiben terheli felelősség az összeomlásért a francia diplomáciát. A cikkíró nemcsak hogy nem menti fel a francia külpolitikát a felelősség alól, hanem súlyosan el is marasztalja. Megállapítja, hogy a megnyert háború után Franciaország birtokában volt azoknak a hatalmi tényezőknek, amelyeknek segítségével tartós és szabadságon és az igazságon felépülő békét biztosíthatott volna Európa számára. Olyan békét, amelyben győző és legyőzött között nem lett volna különbség. Hogy Franciaország nem teljesítette történelmének ez a legnagyobb, legemberibb feladatát, ebben a francia külpolitika a bűnös, mert nem volt semmiféle vezérlő eszméje.

Pierre Bernus kiméletlenül ráölvassa a háború utáni francia külügyminiszter fejére, hogy egyáltalán nem volt világos külpolitikai elgondolásuk arról, hogy mit is kellene tenni. Politikájukat két főhiba jellemezte. Egyik: hihetetlen ragaszkodás a belső bürokráciához, ezáltal a szellemet mindig feláldozták a betűnek, másodsor pedig az, hogy képtelenek voltak a francia külügyminiszterek kellő szilárd-sággal beszélni a kis és a nagy szövetségesekkel. Ez a szilárd-ság és tekintély azért hiányzott belőlük, mert a többségi pártokból kerültek ki, ezektől függtek. Tekintettel arra, hogy mindig lesben állt pozíciójukra néhány versenytárs, kénytelenek voltak az aktív miniszterek udvarolni a pártvezéreknek, nehogy ezek elejtsék őket. De nemcsak a külügyminiszter maga volt kiszolgáltatva a párt önkényének, hanem a Quay d'Orsay teljes tisztviselő kara úgy belföldön, mint külföldön. Ez a pártpolitikai ellenőrzés, amely szinte terrortá fajult, megbénította a külügyi tisztviselők cselekvési szabadságát és mozgékonyágát, ezért nem volt a háború utáni külügyi granitúrának ki-magasló alakja, úgy, mint valamikor régen.

Ezért következett be az a dekadens állapot, hogy a külügyminisztérium is hozzájárult olyan illúziók terjesztéséhez amelyek a választó tömegnek tetszettek. Ilyen illúziók voltak például: a döntőbíráskodás, a leszerelés, a népszövetségben való hit, abban a népszövetségben, amelyet a cikkíró erőnélküli, csalóka és ezért veszedelmes mechanizmusnak nevez. Végül ilyen illúzió volt a sokat emlegetett „securité” Franciaország biztonsága is. Az évek során mutatkozott ugyan bizonyos megújulási vágy, ilyen volt például az Olaszországhoz való közeledés, ezt követően a stresszi konferencia, azonban a népfront felülkerekedése ezeket a halvány reményeket is a kaoszba döntötte.

Szürke epigonok

Ez a súlyos de lényegében igazságos kritika találozva jellemzi a háború utáni francia diplomáciát. Az egy Arisztid Briandon kívül nem volt kimagasló egyénisége a háború utáni francia diplomáciának. Briand látta meg legvilágosabban a békeszerződések által okozott esztelenéseket. Egyedül benne voltak

nagy szabású elgondolások a rövidlátó békék által okozott európai zűrzavar eltüntetésére. Nem a fegyverek erejével, a francia katonai hegemonia kiépítésével, kétes értékű és erejű szövetségek létesítésével akarta felépíteni az új rendet Európában és ebben biztosítani Franciaország természetes határait, hanem az őszinte békülés és az igazságos revízió eszközeivel. Tőle származik az a gondolat, hogy jobb megegyezést kötni az ellenféllel, mint szövetséget a baráttal. A háború megakadályozásának csak az ellenféllel való becsületes kiegyezés a lehetősége, a szövetségek kötése előbb-utóbb háborúra vezet. Ezért volt egészen más az állásfoglalása a magyar kérdésben, mint a kisantant szolgálatába állott Quay d'Orsaynak.

A világháború előtti nagy francia külpolitikuskoknak, a Delcassé-nak a Cambon fivérének, a Barrère-eknek, a szabadszellemtű és nagyvonalú Philippe Berthelot-oknak csak szürke epigonjai voltak a Quay d'Orsay háború utáni urai és vezető főtisztviselői. Talán nem is csoda, hogy a passzivitásra ítélt szellemnek, mint Paul Claudel, Giradoux, Paul Morand, sőt maga az állandó főtábornok, Alexis Leger is az irodalomban keresték és találták

meg lefekezett ambíciók kielégítését.

Tény az, hogy a háború utáni francia diplomáciának egy nagy rögeszméje volt: a békeszerződésekben lefektetett statusquo-hoz való görcsös ragaszkodás, a revíziótól való irtózás, a merész és nagyvonalú újításoktól való féltel. E rögeszme érdekében hamis vágányon futó aktivitásra összpontosította minden erejét a Quay d'Orsay. Ez az aktivitás abban merült ki, hogy halomra kötötték a különböző szövetségi szerződéseket, hogy ezek mennyit értek, azt a mostani háború eléggé megmutatta.

A Pétain kormány nemcsak a francia külügyminisztérium eddigi bürokratikus rendszerével óhajt szakítani, hanem a húsz évnek azzal a szellemével is, mely elköcsösítette a franciák szeme előtt az európai hatalmi viszonyok és az Európában terjedő és érvényesülésre törekvő világos meglátását és katasztrófába döntötte Franciaországot. Hogy valóban új szellem lengedez a Vichybe költözött Quay d'Orsay-n, ezt a mi szemünkben legelőnyösebben az a körülmény bizonyítja, hogy a Pétain kormány nem ismerte el Európa rosszszerelmének és örök intrikájának, Benesnek „kormányát”.

Betört és gyilkolni akart a cigánylegény, hogy hegedűt vehessen

Háromévi fegyházra ítélték

(A Délmagyarország munkatársától) Csütörtökön délelőtt riadt tekintetű fiatalok vadlótta vezetett a ügyészségi fogházor a szegedi törvényszék Habermann-tanácsa, mint a fiatalokruak bírósága elé. Az ügyészség szándékos emberölés bűntettének kísérlete és rablás bűntettének kísérlete miatt emelt vádat a 17 éves vádlott cigány ellen, ik polgári foglalkozására nézve cigányzenész Makón. A vádlott június 22-én betört Arkus József makói cigányzenész lakásába. A szobában csak Arkus Józsefnét találta, akitől pénzt követelt. Amikor az asszony kijelentette, hogy nincs pénze, a suhanc a kezében levő díkicsel 23 sebet ejtett rajta. A véres támadás után elhunekült.

A szándékos emberölés és rablás kísérletével vádolt fiatalok cigányzenész elmondotta, hogy 1939. októberében szabadult az aszódai javítóintézetből. Makóra való hazatérése után a javítóintézetben tanult cipésmesterséget akarta folytatni. Nem sok kedve volt azonban a cipésmesterséghez, ezért munkaadójától megszökött. Elhatározta, hogy mindenáron zenész lesz. Hegedűje azonban nem volt, ekkor felöltött benne a lopás gon-

dolata. Június 22-én határozta el, hogy közeli rokonához, Arkus Józsefhez fog betörni. Délelőtt és délután nagyobb mennyiségű szeszt fogyasztott, hogy bátorságot merítsen a tett elkövetésére. Éjjel 11 óra után elment Arkus József lakása elé. Amikor látta, hogy a cigányzenész nem tartózkodik otthon, a nyitott ablakon keresztül beugrott a szobába. A zajra felébredt Arkusné. Ő az aszszonyhoz ugrott és pénzt követelt tőle. Arkusné segítségért kiáltott, mire ő kirántotta díkicsét és Arkusnéba szurt. A dulakodásra felébredtek Arkusné kisgyermekei is, erre azokat is megszúrta. A fiatal vádlott elmondotta még, hogy azért akarta rokonát megölni, mert nem akarta, hogy tettének tanuja legyen. Amikor a lakásból elmene-kült, azt hitte, hogy az asszony meghalt.

A törvényszék számos tanút hallgatott ki. A törvényszéki orvosszakértő véleményében előadta, hogy Arkus Józsefnét 23 szurás érte, több közülük súlyos volt.

A törvényszék a vád- és védelem meghallgatása után háromévi fegyházbüntetést szabott ki a fiatalokru vádlottra. Az ítélet nyomban jogerőre emelkedett.

Nagyaránu csatornaépítési munkálatok indulnak Szeged környékén

„Viztelenítik” a transzkontinentális utat és a környező tanyavilágot

(A Délmagyarország munkatársától) A tavaszi vadvízpusztításokkal kapcsolatos tervek és munkálatok a jelek szerint közelednek a megoldás felé. A kormány nagyarányú munkaprogramot dolgozott ki az árvíz-kormánybiztosok, valamint az ármentesítő társulatok bevonásával a pusztítás nyomainak eltüntetése és a vízaradás jövőbeni megakadályozásának érdekében. Ezekről a tervekről már hírt adott a Délmagyarország. Legutóbb beszámoltunk arról, hogy a kormány kormánybiztosi minőségben megbízta Bauer Sándor dr. műszaki tanácsost a Délvidék árvízvédelmi terveinek elkészítésével. Most újabb jelentős lépés történt a szeged környéki területek viztelenítése érdekében. Különböző szempontok azt teszik szükségessé, hogy elsősorban az utakat mentse meg a víz további pusztításaitól, hogy egyrészt a forgalom fennakadást ne szenvedjen, másrészt a felszabadult utakon szállítható legyen minden anyag, ami a rombadöntött, vagy megromgált házak újjáépítéséhez szükséges. Mindezekelől a nemzetközi út viztelenítését határozták el. Ebből a célból nagyarányú csatornahálózatot kell építeni, amely a jövőben levezeti a transzkontinentális utról és környékéről a vizet. A hódmezővásárhelyi kulturális hivatal már meg is kezdte a csatornaépítési munkálatokat. Tekintve, hogy ebbe az utvonalba belesik Szeged is, ezért az egész Szeged-felsőfőnyai tanyavilágot, valamint a fehértől és hármasalgyői csatorna környékét is ellátják új, pókhálószerűen ki-

épített csatornahálózattal. Különböző, hosszabb időt igénybevevő mérnöki tervek nem kell készíteni, mert a munkásoknak, illetve az ácsoknak csak azon a nyomon kell haladniuk, ahol a víz természetes lefolyására a tavasz folyamán ereket vág ki magának a földben. Ezek az erők a mélyebben fekvő medencék felé haladnak. A bajt az okozta, hogy ezekből a medencékből a víz nem kapott lefolyást, nem tudott elcsolani, hanem az óriási mennyiségben összegyűlemlett víz elöntötte a környéken levő termőföldeket. Most ezeket a vizgyűjtő medencéket átvágják, összekapcsolják egymással és csatornahálózatot vonnak köréjük a víz természetes lefolyásának irányában úgy, hogy a jövőben ezek az amugyis víztárolásra használt területek telnek csak meg vízzel az idejéhez hasonló áradás alkalmával, de nem engedik a vizet a földekre. A munkálatok már megindultak, a szükséges pénzt a kormány már ki is utalta s így a szeged környéki tanyák egy részén rövidesen eltűnik a pusztító, terményrothasztó víztömeg. A többi árvízvédelmi munkálatok majd akkor indulnak meg, ha Bauer Sándor dr. elkészül az egész Délvidékre vonatkozó árvízvédelmi tervekkel.

Istenisztelet a zsinagógában

pénteken este 6 órakor. Prédikáció.